

SKEIVT/ARKIV

UNIVERSITETET I BERGEN
Universitetsbiblioteket

Oppgaver i skeiv historie

*Oppgaver tilrettelagt for ungdomsskole
og videregående opplæring.*

Publisert høst 2020

Oppgaver i skeiv historie

Dette er oppgaver som kan brukes i undervisning i ulike fag som norsk, engelsk, historie, samfunnsfag, KRLE/religion, politikk og menneskerettigheter, m.fl. De kan kombineres og tilpasses etter behov. Ta gjerne kontakt med skeivtarkiv@uib.no dersom dere har spørsmål eller ønsker flere tips til kilder!

- **Petronelle Nielsen**

Petronelle Niensens dagbøker og reiseskildringer er fantastiske kilder til kunnskap om livet til en kvinne født i 1797 som i aller høyeste grad gikk sine egne veier. Bruk originalkildene (digitalisert av Nasjonalbiblioteket, lenke fra Skeivopedia) og finn ut mer om Petronelle. Hva var viktig for henne? Hvordan uttrykker hun seg? Hva kan man si om hennes identitet som kvinne og som menneske utfra det hun skriver?

<https://skeivtarkiv.no/skeivopedia/petronelle-nielsen>

- **Skeive bøker gjennom historien**

Bøker og tidsskrifter har spilt en viktig rolle for synlighet og rettigheter for skeive verden over. I Norge var bøkene som omtalte homofile og lesbiske i første halvdel av 1900-tallet noen av de første (så smått) positive representasjonene av denne gruppen, og de sto i kontrast til det ensidig negative bildet som ble skapt av nyhetsmediene.

Se nærmere på en eller flere av bøkene som omtales i artikkelen. Hvem er boken skrevet av, og hva tror dere forfatteren(e) ønsket å oppnå? Hvordan så man på sammekjønns seksualitet og -kjærlighet på det tidspunktet boken ble publisert?

<https://skeivtarkiv.no/skeivopedia/skeive-boker-gjennom-historien>

- **Om bare sola ville danse**

Tor Fretheims ungdomsroman *Om bare sola ville danse* (1990) er digitalisert av Nasjonalbiblioteket og tilgjengelig på deres nettsider nb.no. Romanen i sin helhet eller utdrag fra den kan være godt utgangspunkt for litteraturanalyse. Artikkel om romanen finnes på Skeivopedia: <https://skeivtarkiv.no/skeivopedia/om-bare-sola-ville-danse>.

Kysset som fikk snøen til å smelte av samme forfatter er også tilgjengelig i fulltekst. https://urn.nb.no/URN:NBN:no-nb_digibok_2007112601001.

Klipp fra videointervju med Tor Fretheim finnes her: <https://skeivtarkiv.no/tor-fretheim-1946-2018>.

- **Ensomhetens brønn**

Romanen *The Well of Loneliness* av Radclyffe Hall utkom i Storbritannia 1928, og den kom på norsk i 1949 med tittelen *Ensomhetens brønn*. Diskuter hvilken betydning denne romanen har hatt for hvordan vi i dag forstår begrepet «lesbisk».

<https://skeivtarkiv.no/skeivopedia/ensomhetens-bronn>

Se også artikkel om Pauline Hall: <https://skeivtarkiv.no/skeivopedia/pauline-hall>.

- **Peppermøene**

Tidligere ble ugifte, voksne kvinner gjerne omtalt som «peppermøer». Noen av disse levde i lange samboerskap med andre kvinner, noe som var sosialt akseptert. Noen ganger var dette rene vennskapsforhold, mens andre ganger er det ingen tvil om at det var snakk om kjæresteforhold. Se nærmere på noen av peppermøene i disse artiklene. Hva kjennetegner deres liv, og hvordan tror dere de så på sin egen identitet som kvinne og som menneske?

Ambrosia Tønnesen: <https://skeivtarkiv.no/skeivopedia/ambrosia-tonnesen>

Kristine Munch og Louise Isachsen: <https://skeivtarkiv.no/skeivopedia/kristine-munch-og-louise-isachsen>

Pauline Hall: <https://skeivtarkiv.no/skeivopedia/pauline-hall>

Agnes Matilde Wergeland: <https://skeivtarkiv.no/skeivopedia/agnes-mathilde-wergeland>

Lagertha Broch: <https://skeivtarkiv.no/skeivopedia/lagertha-broch>

- **Vita og Violet – en kjærlighetshistorie**

Vita Sackville-West er kjent som inspirasjonskilde for Virginia Woolfs karakter *Orlando* i romanen med samme navn. Vitas kjærlighetsforhold til en annen forfatter, Violet Trefusis, er dokumentert blant annet i biografien *Portrait of a Marriage* (Nicholson 1973) og *Violet to Vita. The Letters of Violet Trefusis to Vita Sackville-West* (Mitchell og Philips [red.] 1990). Disse er gode kilder for litteraturanalyse med

fokus på kvinners kjærlighet til kvinner før kategorier som homo/hetero var etablert som i dag.

<https://skeivtarkiv.no/skeivopedia/vita-og-violet-en-kjaerlighetshistorie>

- **Drude Helmers egteskap**

I likhet med Henrik Ibsens Nora lever Drude Helmer i et ekteskap som ikke er det hun trodde og ønsket at det var. Romanen *Drude Helmers egteskap* gir et spennende innblikk i det norske samfunnet på begynnelsen av 1900-tallet og forteller mye om holdninger og tanker om kjønn og seksualitet som gjorde seg gjeldende da. Boken er digitalisert av Nasjonalbiblioteket og tilgjengelig i sin helhet, og et godt utgangspunkt for litteraturanalyse.

Skeivt arkiv har skrevet en artikkel om romanen:

<https://skeivtarkiv.no/skeivopedia/drude-helmers-egteskap>.

Det er også skrevet en masteroppgave om Drude Helmers egteskap (Kerssemakers, 2019): <https://ntnuopen.ntnu.no/ntnu-xmlui/handle/11250/2610083>.

- **Under paddehatten**

Under paddehatten er en roman av Peter Lykke-Seest, utgitt i 1898. Boken er interessant i et skeivt historisk perspektiv for sin skildring av en karakter med utvetydig «skeive» trekk. *Under paddehatten* er digitalisert ved Nasjonalbiblioteket og tilgjengelig i sin helhet, og kan være et godt utgangspunkt for litteraturanalyse.

<https://skeivtarkiv.no/skeivopedia/under-paddehatten>

- **Andre sentrale romaner med skeiv tematikk**

Lommen av Minda Ramm: <https://skeivtarkiv.no/skeivopedia/lommen-av-minda-ramm>

Odd Lyng av Alf Martin Jæger: <https://skeivtarkiv.no/skeivopedia/alf-martin-jaeger>

Det hendte ingenting av Ebba Haslund: <https://skeivtarkiv.no/skeivopedia/det-hendte-ingen-ting>

Følelsers forvirring av Borghild Krane: <https://skeivtarkiv.no/skeivopedia/borghild-krane>

Romaner av Edith Øberg: <https://skeivtarkiv.no/skeivopedia/edith-oberg>

Opp alle jordens homofile av Gerd Brantenberg:

<https://skeivtarkiv.no/skeivopedia/opp-alle-jordens-homofile>

Villskudd av Gudmund Vindland: <https://skeivtarkiv.no/skeivopedia/villskudd>

- **Stonewall**

I juni feires Pride-festivaler landet over. Hva er opphavet for disse markeringene; hva var det egentlig som skjedde på den nærmest mytiske baren *Stonewall Inn* i juni 1969?

<https://skeivtarkiv.no/skeivopedia/stonewall>

- **Homoskandalen i Bergen i 1909**

En stor skandale rystet Bergen i 1909. *Homo! Er det ikke på tide å gripe inn?* skrev avisen Arbeidet. Hva var det som skjedde? Hvorfor tror dere avisen valgte å slå denne saken så stort opp? Se også nærmere på loven som Fridtjof Sundt ble mistenkt for å ha forbrutt seg mot - § 213 i Straffeloven.

Homoskandalen: <https://skeivtarkiv.no/skeivopedia/homoskandalen-i-bergen-1909>

§ 213: <https://skeivtarkiv.no/skeivopedia/ss-213-i-straffelova>

- **Den store sedelighetssaken i Bergen i 1938**

Hva kjennetegner denne saken? Denne gangen ble §213 i straffeloven tatt i bruk. Diskuter den store sedelighetssaken opp mot homoskandalen i 1909 - Hva er likt? Hva er ulikt?

<https://skeivtarkiv.no/skeivopedia/den-store-sedelighetssak-i-bergen-1938>

- **Skeiv partipolitikk**

Venstre var det første stortingspartiet som aktivt tok stilling til skeiv politikk, da de i 1968 programfestet at de ville avskaffe §213 i straffeloven. Hvordan har Venstre og de andre politiske partiene håndtert «skeive» politiske saker fra 1970-årene og fremover?

Janny Sjøholm leverte masteroppgave i historie om dette temaet våren 2020.

Et sammendrag finnes her: <https://skeivtarkiv.no/skeiv-partipolitikk-en-studie-av-stortingspartienes-handtering-av-skeive-politiske-saker-fra-1970>

Oppgaven er tilgjengelig i sin helhet via BORA/Universitetet i Bergen:
<http://bora.uib.no/bitstream/handle/1956/22647/Skeiv-partipolitikk.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

- **Erling Næss og hans tid**

Erling Næss er ikke så kjent nå i ettertid, men han var en sentral person i det skeive miljøet ved oppstarten av den første norske organisasjonen for homoseksuelle, Det norske forbundet av 1948. Disse artiklene om Erling Næss er en god inngang til å se nærmere på starten for den organiserte norske homobevegelsen rundt 1950.

Del 1: <https://skeivtarkiv.no/skeivopedia/det-hele-begynte-hos-mor-i-noden>

Del 2: <https://skeivtarkiv.no/skeivopedia/husrom-og-hjerterom-erling-naess-1895-1992>

Del 3: <https://skeivtarkiv.no/skeivopedia/okonomi-og-tidsand-1900-1925>

Del 4: <https://skeivtarkiv.no/skeivopedia/kjennetegn-pa-en-tidlig-homoseksuell-subkultur>

Del 5: <https://skeivtarkiv.no/skeivopedia/her-mottes-kristianiahomsene>

- **Det norske forbundet av 1948**

I dag heter det FRI – Foreningen for kjønns- og seksualitetsmangfold. Ved oppstarten het organisasjonen Det norske forbundet av 1948 (DNF-48). Mye har skjedd i løpet av disse 70 årene. Hvordan var forholdet mellom DNF-48 og den danske moderorganisasjonen? Se nærmere på de første lederne; Rolf Løvaas, Dermot Mack og Karen-Christine (Kim) Friele. Hva kjennetegnet dem som ledere, hvordan ønsket de at organisasjonen skulle fremstå og hva var det viktigste for dem å oppnå?

DNF-48: <https://skeivtarkiv.no/skeivopedia/det-norske-forbundet-av-1948>

Forbundet af 1948: <https://skeivtarkiv.no/skeivopedia/forbundet-af-1948>

Axel Lundahl Madsen/ Axel Axgil: <https://skeivtarkiv.no/skeivopedia/axel-lundahl-madsen-axel-axgil>

Rold Løvaas: <https://skeivtarkiv.no/skeivopedia/rolf-lovaas>

Dermot Mack: <https://skeivtarkiv.no/skeivopedia/dermot-mack>

Karen-Christine (Kim) Friele: <https://skeivtarkiv.no/skeivopedia/karen-christine-kim-friele>

Intervju med Rolf Løvaas (lydopptak): <https://skeivtarkiv.no/jeg-visste-ikke-han-var-sa-syk>

Intervju med Dermot Mack (lydopptak): <https://skeivtarkiv.no/dermot-mack-i-opptak-fra-1984>

Podcast Dermot Mack: <https://soundcloud.com/user-369482090/pa-sporet-av-dermot-mack-1>

Podcast Slik startet norsk homo-kamp (1 av 2): <https://soundcloud.com/user-369482090/slik-startet-norsk-homo-kamp-1-av-2>

Podcast, Slik startet norsk homo-kamp (2 av 2): <https://soundcloud.com/user-369482090/slik-startet-norsk-homo-kamp-2-av-2>

Podcast, Kim Friele (1 av 3): <https://soundcloud.com/user-369482090/kvinner-i-spaserdrakt-og-store-sko>

Podcast, Kim Friele (2 av 3): <https://soundcloud.com/user-369482090/fra-hemmelighold-til-kamp-for-rettigheter-2-av-3>

Podcast, Kim Friele (3 av 3): <https://soundcloud.com/user-369482090/aids-epidemi-og-uenighet>

- **Magnus Hirschfeld**

Verdens første interesseorganisasjon for homofile ble grunnlagt i Berlin i 1897 av legen Magnus Hirschfeld. Se nærmere på kontakten mellom dette faglige og aktivistiske miljøet i Tyskland og personer i Norge. Hvilken betydning fikk Hirschfelds arbeid for homofile/skeive her i landet?

Hirschfeld: <https://skeivtarkiv.no/skeivopedia/magnus-hirschfeld>

Ebbe Hertzberg: <https://skeivtarkiv.no/skeivopedia/ebbe-hertzberg>

Justus Lockwood: <https://skeivtarkiv.no/skeivopedia/justus-lockwood>

Jens Stammer Hetland: <https://skeivtarkiv.no/skeivopedia/jens-stammer-hetland>

Henrik Dedichen: <https://skeivtarkiv.no/skeivopedia/henrik-dedichen>

Henrik Ibsen: <https://skeivtarkiv.no/skeivopedia/magnus-hirschfeld-og-henrik-ibsen>